

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Dopolnilni pouk maternih jezikov in kultur za otroke drugih narodnosti

Strokovno-razvojna naloga: Dopolnilni pouk maternih jezikov in kultur za otroke drugih narodnosti

Financer: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije

Št. Pogodbe: C3350-23-431002

Izvajalec: Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana

Vodja: dr. Sabina Zorčič

Skrbnik naloge na MIZŠ: Bronka Straus

Ljubljana, 2023

Kazalo

Vsebina

Kazalo.....	2
Uvod.....	2
Strokovno-znanstvena vsebina	3
Izvajanje pouka madžarščine.....	4
Pilotno uvajanje romščine kot dopolnilnega pouka materinščine	4
Zaključek letnega poročila in načrtovana realizacija za naprej	6

Uvod

Delo na strokovno-razvojni nalogi Dopolnilni pouk maternih jezikov in kultur za učence drugih narodnosti poteka v treh ločenih delovnih sklopih, ki pa so vsebinsko in časovno med seboj povezani.

Gre za:

- 1) **Strokovno-znanstvena vsebina in stiki z javnostjo**: gre za izvajanje določenih strokovno raziskovalno-znanstvenih aktivnosti, ki se navezujejo na nalogo ter predstavitev delovanja in vsebine strokovno-raziskovalne naloge zainteresirani in širši javnosti. Poleg izvajanja raziskovanja vsebine spada v ta delovni sklop tudi strokovno izobraževanje deležnikov, še posebej v okviru letnega strokovnega srečanja vseh sodelujočih učiteljev.
- 2) **Izvajanje pouka madžarščine**: - pomoč pri izvedbi pouka madžarščine izven poselitvenega področja manjšine/pogodbe z učitelji
- 3) **Pilotno uvajanje romščine kot dopolnilnega pouka materinščine**: - nadaljevanje uvajanja dopolnilnega pouka romščine ter strokovna podpora/poročilo o spremljavi, pogodbe z učitelji, strokovnjaki

Strokovno-znanstvena vsebina

Dne **18.05.2023** je v prostorih INV-ja od **14h do 17h** potekalo strokovno srečanje učiteljev dopolnilnega pouka maternih jezikov in kulture na temo **Elementi jezikovnega poučevanja**. Po srečanju v 2022, na katerem smo se posvečali jeziku v stikih, smo na letošnjem gostili dva predavatelja z dolgoletnimi raziskovalnimi in pedagoškimi izkušnjami. Prof. dr. Primož Vitez, profesor na oddelku za romanske jezike in književnost na Filozofski fakulteti v Ljubljani, je pripravil predavanje na temo različnih učnih zmožnosti učencev pri jezikovnem izobraževanju (fonemska, glasovna in grafična učna zmožnost). Nadalje je slovnične vsebine pri jezikovnem pouku predstavil dr. Boris Kern, raziskovalec na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša, prav tako z dolgoletnimi izkušnjami učitelja slovenskega jezika za tujce. Po odmoru je sledila živahna debata in izmenjava mnenj in izkušenj vseh prisotnih. Po odzivih sodeč zaključim, da bo srečanje pripomoglo k še boljšemu in strokovnejšemu načrtovanju pouka vseh prisotnih učiteljic. Srečanje je bilo izvedeno hibridno.

Srečanja se je udeležilo 14 učiteljic na mestu ter 6 on-line (lista prisotnosti), posnetek predavanja za individualno rabo je na voljo udeležencem. Udeležencem smo izdali potrdilo o udeležbi na izobraževanju. Lista prisotnosti za učiteljice: Aida Malanović, Edina Čosić, Hanna Karhapoltseva, Jasmina Husarević, Jelena Stefanović, Julija Mesarič, Martin Mlinarič, Mateja Kosec, Nataliia Kirichenko, Olena Rozhniatovska, Olga Perić, Snežana Katarova, Sudar Agnes, Svetlana Todorović, Tamara Svrzić, Vera Haliti, Vera Majstrovic Hristić, Viktorija Lutsyk, Viktorija Kurashova.

Predstavitev vsebine strokovno-razvojne naloge na Pedagoški visoki šoli v Celovcu, 30.3.2023. Predstavitev delovanja programa sofinanciranja *Dopolnilnega pouka maternih jezikov in kultur učencev drugih narodnosti* s strani ministrstva za izobraževanje, šolstvo in šport, kot obliko zagotavljanja jezikovnih pravic posameznikov z vidika evropske zakonodaje. Poseben poudarek je bil predstavitev uvajanja romščine.

ZORČIČ, Sabina. *Presentation of supplementary mother tongue and culture classes for pupils of other nationalities in Slovenia, with a focus on Romani: predavanje na seminarju Manjšinski jeziki in večjezični šolski sistem v Sloveniji, Pädagogische Hochschule Kärnten - Viktor Frankl Hochschule / Pedagoška visoka šola na Koroškem Viktorja Frankla, Klagenfurt/Celovec, 30. 3. 2023.* [COBISS.SI-ID [147420419](#)]

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Izvajanje pouka madžarščine

Pomoč pri izvedbi pouka madžarščine izven poselitvenega področja manjšine: priprava pogodbe. Izplačilo madžarskemu kulturnemu društvu Jozsef Attila za izvajanje dejavnosti poučevanja madžarščine za pripadnike madžarske narodne skupnosti izven poselitvenega področja (po pogodbi o sodelovanju št. 100/2023-65).

Pilotno uvajanje romščine kot dopolnilnega pouka materinščine

Izvajanje dopolnilnega pouka romskega jezika in kulture na OŠ Metlika v šolskem letu 2022/23 ter na OŠ Metlika in OŠ Franceta Prešerna Črenšovci v šolskem letu 2023/24, ki je pristopila k projektu z učiteljico Samiro Horvat. INV je usmerjal in koordiniral delo učiteljic (ki sta na omenjenih šolah tudi zaposleni (kot romski pomočnici v minimalnem deležu, saj šole zaradi slabega finančnega ovrednotenja dela romskih pomočnikov iščejo druga delovna mesta v okviru sistematizacije, npr. učitelj v podaljšanjem bivanju itd.). Komunikacija z izvajalkama je potekala neprestano telefonsko ali preko elektronske pošte. Izvajalki sta redno oddajali poročila dela.

Delo na OŠ Metlika je v šol. letu 22/23 potekalo konstantno in zelo učinkovito, medtem ko je v šolskem letu 23/24 novo vodstvo šole predlagalo več skupin, ki bi vključila vse romske otroke na šoli. Prijavljene so bile tri skupine otrok: 1.in 2. razred; 3. in 4. razred; od 5. do 7. razreda, predvidoma bo skupno v Metliki vključenih 38 učencev. Posledično je bilo po mnenju izvajalke, Mateje Kosec, zaradi prevelikega števila učencev delo manj učinkovito in bolj stresno, obenem pa priprave za tri skupine zahtevajo ogromno časa. Obravnavane tematike:

januar: zima (značilnost zime v romskem jeziku glede na starostno skupino)

februar: prazniki (obravnavava slovenski kulturni praznik, valentinovo, mednarodni dan maternege jezika, pust in maškare)

marec: prazniki v Sloveniji: 8. marec – dan žena, gregorjevo, materinski dan; kmetija skozi letne čase, pomlad, živali na kmetiji, polje in vrt, pravljica Davida Litchfielda: Medved in klavir, živalske družine, prosti čas

april: moj dom, svetovni dan romov, simetrija, pravljica Nine Kokelj in Kruna Antoniča: Cigančica Kuku in srebrna riba, pisanje nove ekološke zgodbe, reciklirajmo in pravilno razvrstimo odpadke, piktogrami v naravi, onesnaževanje voda

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Maj: človeško telo – organi, moje telo, čistoča mojega telesa, čutila, vremenski pojavi, oblačila, pravljica Mama Bršljanka (Kristina Brenkova).

Junij: pravljica Sapramiška (Svetlana Makarovič), Družina in družinski člani, obisk ljudske knjižnice Metlika in branje pravljice z naslovom Mali medo (Polonca Kovač), meseci v letu, Orffova glasbila, sladoled in sladoledni junaki, pravljica Vanilijev sladoled (Ela Peroci).

September: učne ure, v okviru katerih je bila posebna pozornost namenjena barvam, za katere se je tudi v okviru ciljno-razvojnega projekta izkazalo, da predstavljajo romskim učencem precejšen izziv. Barve so spoznavali v okviru najrazličnejših kontekstov in spektrov. Spoznavali so tudi prevozna sredstva.

Oktober: otroci v romskem jeziku obravnavajo poštevanko in števila do 100, starejši otroci tudi računanje do 100, v okviru spoznavanja okolja so spoznavali razliko med živo in neživo naravo ter obravnavali letni čas jesen, pri uvajanju literature pa so predvsem najmlajši spoznavali knjigo Zelo lačna gosenica. Učiteljica je imela konec oktobra in začetek novembra napovedano bolniško odsotnost, ki se bo počasi nadoknadila v prihodnjem časovnem obdobju.

Na OŠ v Črenševcih se pouk začel izvajati oktobra v dveh manjših skupinah (1 skupina: 1 in 2 razred = 10 otrok, 2. skupina: 3. in 4. razred = 5 otrok). Po uvodni uri se otroci naučili predstaviti, spoznali so barve, sadje in zelenjavo ter ostalo hrano v povezavi z jesenski letnim časom, števila: štetje, odštevanje in seštevanje glede na starost. Obravnavali so teme jeseni, hrane, družine, telo, zimo in praznike. Iz poročila je razvidno, da se pri pouku uporablja oba jezika, saj je to očitno potrebno. Več bom lahko zaključila po hospitacijah, ki so načrtovane v začetku marca 2024.

Zaradi dela na ciljno-raziskovalnem projektu Instrumentarij za testiranje jezikovne zmožnosti romskih otrok, v katerem sta sodelovali tudi obe izvajalki pouka, v letu 2023 ni bilo izvedenih hospitacij. Načrtovane so v začetku leta 2024.

V okviru naloge je bilo porabljenih tudi nekaj sredstev, porabljenih za CRP (avtorske pogodbe v vrednosti 1000eur).

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Zaključek letnega poročila in načrtovana realizacija za naprej

Naloge in aktivnosti so potekale v skladu z načrtovano realizacijo za leto 2023: uspešno je bilo izvedeno strokovno srečanje učiteljic dopolnilnega pouka maternega jezika in kulture otrok drugih narodnosti z naslovom *Elementi jezikovnega poučevanja*. Izvedbo strokovnega srečanja načrtujemo tudi v prihodnjem letu 2024.

Izvedena je bila *pomoč pri izvedbi pouka madžarščine izven poselitvenega področja manjšine*. Izvedbo načrtujemo tudi v prihodnjem letu 2024.

Pilotno uvajanje romščine kot dopolnilnega pouka maternega jezika in kulture ponovno poteka tudi na SV države, na OŠ Metlika pa letos poskusno v večjem številu. Izvedba se načrtuje tudi v prihodnjem letu. Po izvedbi hospitacij na obeh šolah v prihodnjem letu, bo sledila obsežnejša evalvacija projekta.

V okviru naloge bo v prihodnjem letu potekala tudi analiza stanja pri poučevanju maternih jezikov narodnosti bivše republike Jugoslavije (srbščina, hrvaščina, bosanščina, makedonščina, albanščina).